

نخستین تلاش‌ها در ارتقای دانش و بینش زنان ایران؛

تأملی بر محتوای روزنامه‌های دانش و شکوفه

دکتر قربانعلی کنارودی

استادیار تاریخ و عضو هیئت‌علمی سازمان اسناد و کتابخانه ملی ج.ا.ایران

Email: gh.k.edu@gmail.com

چکیده

از نهضت مشروطه به این طرف زنان نقش فعالی در عرصه‌های سیاسی، فرهنگی و اجتماعی ایفا کردند. هم‌زمان مطبوعات و روزنامه‌ها به‌عنوان یکی از ابزارهای مهم اطلاع‌رسانی و نقش مؤثری که در نهضت مشروطه داشتند به‌عنوان رکن چهارم مشروطه موردتوجه قرار گرفتند. در این میان روزنامه‌نگاران زن نیز با بهره‌گیری از این موهبت و ابزار قدرتمند رسانه‌ای، اقدام به درج دیدگاه‌ها و نظرات و مطالبات خود نمودند. از دوره دوم مجلس شورای ملی تا به سلطنت رسیدن رضاشاه، به‌تدریج هفت روزنامه به مدیریت زنان در کشور منتشر شد. هر یک از این روزنامه‌ها گامی مؤثر در جهت رشد دانش و آگاهی زنان برداشتند. نوشتار پیشرو در صدد است با توجه به اصول پژوهش‌های تاریخی با روشی توصیفی – تحلیلی مبتنی بر مطالعه و گردآوری داده‌ها از نشریات و تحلیل محتوای مقالات دو روزنامه «دانش» و «شکوفه» تأثیر آن دو را در ارتقای سطح دانش و بینش زنان مورد بررسی قرار دهد.

یافته‌های پژوهش نشان داد که گردانندگان این دو روزنامه، با پایبندی بر نهاد خانواده و مبارزه با مفاسد اخلاقی و خرافات، از طریق درج اخبار مربوط به زنان موفق، مقایسه زنان ایرانی و خارج از کشور، آموزش خانه‌داری، ازدواج و تربیت فرزندان، بیان موانع و مشکلات سیاسی و اجتماعی، ارائه راهکارها و تقویت هویت ملی، حمایت از کالای ایرانی و ایجاد انجمن‌ها و مدارس بر افزایش دانش و آگاهی سیاسی، فرهنگی و اجتماعی زنان برآمدند.

کلیدواژه‌ها: زنان، مشروطیت، مطبوعات، روزنامه دانش، روزنامه شکوفه